

גליון
**מעיונא
דמלכא**

לד

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מהן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידי קאסוב

**כל הוצאות
עדיבת זהו"ל של הגליון**

נתנדב ע"י

ידידינו הנכבד יקר שביקרים מאד נעלה, תורת ה' ממוש חייו והוגה בה כחשיבה כאורה, מעשיר בני ישראל בתורתן של ראשונים בהאדרת ספרי רבותינו הק' מוסדי דוד ודוד' איש האשכולות המוכתר בכל מעלה ותואר, מפורסם לשם ולתהלה ברוב פעליו לתורה ולתעודה

האי גברא רבא דמריה סיעיה

הגאון הצדיק שמו מפאדים גזע קודש מחצבתו

כש"ת הרב יוסף דב לאנדא שליט"א

אב"ד ביהמ"ד "בית אברהם" ולאטשוב

בעיה"ת קרית יואל יצ"ו

לעילו נשמותיהם הטוהרים של

הרה"ג רבי נתן
ב"ד שלמה ז"ל
נלב"ע כ"ה שבט תשע"ג

וונגטו מרת חי' הנצא
בת ר' דוד הלוי ע"ה
נלב"ע ב' ניסן תשע"ז

הרה"ח מו"ה אברהם אליעזר
ב"ד טובי' ז"ל
נלב"ע ב"ז תמוז תשס"ו

וונגטו מרת חנה רחל
בת ר' מרדכי יהודה הכהן ע"ה
נלב"ע י"ג סיון תשע"ה

זכות הפצת מעינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק' ותלמידיו ז"ע יגן בעדיו שיהווה רב נחת
דקדושה סבל יוצ"ח ושיתברך בכל מעשיו ידיו ויזכה עוד רבות בשנים לעבוד עבודתו בקודש מתוך
בריות נפא ונהודא מעליא מתוך שפע ברכה והצלחה בכל עסקיו, ומצא חן וחסד בעינו אלקים
ואנשים בכל הפצו מתוך עושר ואשר שלות הנפש והרחבת
הרעת כל ימי חייו

הר"מוד בגליון דהלו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של

מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א

בתוך שאר דוולי ישראל

כל הזכויות שמורות

לקבלת הגליון מדי שבוע בשבוע

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

שכל דבר יש לו שורש למעלה

האר"ת ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע שיש בכל דבר
ניצוץ אלוהי, והדרך כיצד להגיע לחיות על פי זה

**'עיקר דאייתו תהיה בבזרא יתברך שמו' - דאיית הגשמיזת
בעין רוחנית**

דבר זה מתורת רבנו ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע ותלמידיו למדנו,
יתכן שני בני אדם שיכנסו לבית אחד ועיניהם לנוכח יביטו בחפץ
מסוים, ומכל מקום לא תהיה ראיית שניהם שווים, שזה יראה ככה ואילו
חברו יראה דבר אחר, ולא קרבו זה אל זה. ולהבין את זאת, כיצד יתכן
ראיות מחולקות על אותו חפץ, עלינו לשוב אל הראשונות, לקיצור
הדברים שנתבארו בגיליון הקודם, ובתוספת להקדמות שיבוארו עוד להלן,
יבנו הדברים בשופי.

הזכות לעיין ולהעמיק בספרי
החסידות ולגלות את המטמוניות
החבויים בהם.

אמנם כיון והרבה מדבריהם
הקדושים חוזרים ונשנים כי הם כולם
סובבים ענין אחד, על כן קיבצנו את
כל לשונות הספרים העוסקים בענין
המתבאר למקום אחד, למען יבין

א. מאמר זה הינו המשך לגיליון
הקודם, בו התחלנו לראות, כיצד
כל עומק הנתבאר עד הנה בתורה
שבעל פה במסגרת השיעורים,
חקוקים וכתובים בקיצור מילין
בתורה שבכתב בספרי ה'בעל שם טוב
הקדוש' וסגל תלמידיו וטובא גניז
ביה, ללמד לכלל כולו, על חובת

שודש גדול הזריע הבעש"ט והרועים אחריו בארץ, שָׁפַל מקום, זמן, ואדם, הוא רוחני וזך על אף שהוא אינו נראה כך במבט מקופיא, לפי שאי אפשר לשום דבר להתקיים ולעמוד אפילו שעה אחת מבלעדי אם לא שיש נקודה אלוקית הקיימת בתוכו ומושכת לו חיים, ומיניה, שאם הדבר קיים ועומד סימן הוא שיש בו חיות ה'. והוסיף דָּבַר עוד, כי לא רק הנעשה והנפעל במנהגו של עולם נמצא תחת הנהגת ה' הנותן להם כח לעשות חיל, אלא גם כוחות הרע והטומאה כפופים תחת זרועו של הקב"ה ויש בהם חיות ממנו ית', וכעומק דרשת חז"ל שאמרו (סנהדרין סז): 'אין עוד מלבדו' (דברים ד לה) – 'אפילו לדבר כשפים', שהוא ית' נותן חיותו גם לכשפים ולכוחות הטומאה, כדי שיוכלו לעשות את תפקידם ושישראל יפרשו מהם. ונדייק נא גם בְּשִׁמָּא ונראה, ששמו המלא של המלאך המשחית הוא 'סמא-ל', לרמז על כך, שגם שם נמצא שמו של הקב"ה (ראה של"ה הקדוש פרשת תצוה פרק נר מצוה אות יז, פנים יפות פרשת חקת ועוד), לומר שה' נותן בו משיכת חיות לקיים את שליחותו להסית את בני האדם, ושיגברו עליו ויקבלו שכר שלם.

ועוד הגדיל ה'בעל שם טוב הקדוש' עמנו, שלא רק הענינים הנוגעים במעשה – כמו בריאת העולמות וכל אשר בהם מתקיימים על ידי ה' השולח אמרתו להחיותם בכל רגע כמאמר הכתוב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו' (ראה תניא שער היחוד והאמונה פרק ב), ולכן יש להיזהר שלא

מה שיש בעולמות עליונים, הוא גם כן בשנה ובנפש האדם, וסימןך' והר סיני עש"ן" (שמות יט יח).

ג. עיין בספר הקדוש 'אילנא דחיי' ליקוטים מתורת הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע (פרשת ויגש): **'שמני אלהים לאדון בכל מצרים'** (בראשית מה ט), **שבכל דבר יש רוח קדושה והניצוצות מחייהו בתוכו, וכמו שאמר ה'בעל שם טוב הקדוש'**

הקורא את קישורם והקשרם, ולא ילאה עצמו לחפש את לשונות הספרים בין בתרי המאמר.

ב. שהוא סוד 'עולם שנה ונפש' (ספר יצירה פ"ו מ"א) שעליהם העולם מושתת. עוד מענין זה ראה ב'מעיינא דמלכא' (גליון כה) שם הובא דברי ה'בעל שם טוב' זי"ע: **'יש באדם עשר ספירות, כי הוא עולם קטן, וכמו שכתב הראב"ד'** (הקדמה לספר יצירה) **כי**

לעשות עבירה נגד רצון ה' ולמעול בחיות האלוקות אשר בו ובחפצי העבירה, אלא גם המחשבות ומוצאות הפה של הברואים, הם פרי ותולדה של דבר ה' שבתוכם, ולפיכך במחשבת פיגול ודיבור אשר לא ירצה לה', נעשה פגם כביכול גם לעילא בחלק ה' החבוי בתוכי איש ישראל, כי דא ודא אחת הוא. עד היכן נוקבים הדברים שדיבור ומחשבת האדם הם דבר ה' ממש, נוכל ללמוד מהני מילתא דתני בספר הקדוש 'ערבי נחל' (פרשת ויקהל דרוש א) וזה לשונו: 'ניתן באדם כח וחיות [מה'] שעל ידו יש לו כח לדבר בכל עת שירצה וכו', וכאשר מְדַבֵּר דְבַר, הרי הוציא חלק מהרוח לפועל, והוא הוא עצמות חיותו ונשמתו כמו שאמר הכתוב (שיר השירים ה 1) 'נפשי יצאה בדברו', שכל דיבור שיוצא מפי האדם הוא אבר וחלק מנשמתו אשר הוציאה לפועל עתה, וכן בכל מעשה ותנועה שמתנועה, מוציא חלק מנפשו לפועל. וכן בכל מחשבה שמהרהר ומחשב, מוציא חלק נשמה לפועל, וכן בכל מושכל שישכיל ומחדש איזה שכל, מוציא לפועל אבר וחלק מן נשמה לנשמה'.

'תפילין דמארי עלמא' – התפילין של ישראל הם התפילין של ה', כי כל אחד יש בו חלק ה'

בדרך אור זו, ביאר בפשטות אמת הרה"ק רבי מאיר מאפטא זי"ע (בפתיחת ספרו הקדוש 'אור לשמים') משמו של הרה"ק מלובלין זי"ע, את פלא הגמרא (ברכות ו.) 'מנין שהקב"ה מניח תפילין', שנדחקו כל מפרשי התלמוד (ראה חידושי אגדות מהרש"א ועוד על אתר) ליישבו על פי שכליות ונלאו למצוא. ופירש, שאחר שידוע לן שהשי"ת מוטבע בתוך האדם, במעשיו מחשבתו ודיבורו, נמצא יוצא שכשאיש ישראל פושט את זרועותיו וראשו ומניח עליהם תפילין, אזי לא הוא המניח תפילין אלא כביכול הקב"ה עצמו – השוכן בו, וזהו שאמרו 'מנין שהקב"ה מניח תפילין'. וידיעה זו לבד, רב כוחה לנסוך בכל קרקפתא דמנח תפילין שמחה ויראה יחד, בראותנו

ז"ל זי"ע, שכל יצטער האדם אם הניצוצין קדישין שבו המחיהו, בעל נשבר איזה כלי, כי כאשר יפסקו כרחק מוכרח להישבר'.

שאין אנחנו עושים את המצוה, אלא הא-ל גומר בשמים כי היינו הך, ואשרנו מה טוב חלקנו.

ומידי דברי בו בגמרא זו, נאה להוסיף על פי המוברר עד הנה שה' שוכן בכל דבר, את סיום הדברים שם נאמר: 'הני תפילין דקודשא בריך הוא מה כתיב בהו, 'ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ' (דברי הימים א יז כא). כי כשאישי ישראל זוכה לקבל עליו עול מלכות שמים ויודע שמעשיו הם אלוקיים מצד נשמת ה' שבו, תיכף עולה שבחו לשמים – 'ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ'. ולכן אומר הקב"ה: 'אתם עשיתני חטיבה אחת בעולם שנאמר (דברים ו ד) 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' - בכך שהשכלנו להבין שז' הרקיעים והארץ הם 'אחד' וה' מושל בכולם בשווה, ולכן: 'ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנאמר (דברים כו יז) 'את ה' האמרת', וה' מקרבנו אליו באהבה רבה.

מבל הלין יצאנו נשכרים, ש'בכל תנועה נמצא הבורא ית', [לפי] שאי אפשר לעשות שום תנועה ושם דיבור בלי כח הבורא יתברך' (ליקוטים יקרים למגיד הגדול ממעזריטש זי"ע דף ב עמוד ד), היינו, שבכל מחשבה דיבור ומעשה יש אמרת אלו-ה- צרופה, אלא שנצרך יגיעה רבה לבוא אליה, ועלינו מוטלת חובת הביאור להאיר באנפין נהירין שכבוד ה' נמצא בכל דבר ואף בתוך טומאתם, וביכולתנו לפעול כל זאת על ידי הדביקות בכ"ב אותיות התורה שמהם ובהם נמצא כבוד ה' המוסתרי.

כחומה בלי ספק, אף שהטבע הזה במים גם כן נברא ומחודש יש מאין, שהרי חומת אבנים נצבת מעצמה בלי רוח, רק שטבע המים אינו כן, וכל שכן וקל וחומר בבריאת 'יש' מ'אין' שהיא למעלה מהטבע, והפלא ופלא יותר מקריעת ים סוף, על אחת כמה וכמה שבהסתלקות כח הבורא מן הנברא חס ושלום, ישוב הנברא לאין

ד. ראה לדברי הרב בעל התניא זי"ע ב'שער היחוד והאמונה (פ"ב): 'והוא [הנהגת העולם] פלא גדול יותר מקריעת ים סוף, על דרך משל, שהולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה ויבקעו המים ונצבו כמו נד וכחומה, ואילו הפסיק ה' את הרוח כרגע, היו המים חוזרים וניגרים במורד כדרכם וטבעם, ולא קמו

ה - שכל דבר יש לו שורש למעלה -

זכפי מה שהאדם מיישב דעתו, שאבריו אינם אברים גשמיים, אלא 'איברין דשכינתא' (זוהר הקדוש ח"ב קיח., ח"ג רלא., תיקו"ז תי' כא נ:), מצד כח הנשמה שנתן בו ה' שטהורה היא^א, ומעמיק דעת עוד, כי ה' הוא האלהים ואין עוד מלבדו בכל פרט ופרט בבריאה, אט אט משתנה ראייתו הפשוטה לרוחנית ומרוממת, עד שהוא אינו דן את שענינו רואות בראיה גשמית ומופשטת, אלא בעין ה' אל יראיו ומוצא שם את השראת השכינה, כי נהיר לו שלא עומד לפניו חפץ גשמי גרידא, אלא עצם רוחני שהשתלשל עד למטה בצורה הנראית כן, אך לאמיתו הוא רוחני, וה' נמצא שם.

על פי כל האמור, מובנים הדברים בהם פתחנו בראש הענין, כיצד יתכן ב' בני אדם הרואים חפץ אחד, אך לאמיתו של דבר אין ראייתם משתווה זו לזו, דהנה הואלנו לדבר שבכל דבר יש ב' ראיות פנימית וחיצונית, ולכל אחד נדמה החפץ כצורתו שלו, ולכן, האחד שלא ההין עדיין לחזות בנועם ה' בכל דבר, נדמה לו שמונח לפניו חפץ גשמי ותו לא, ואילו חברו האחר שזכה לחדד את עיניו שיהיו עיני ה', אז כל הנקרה בהם הם תשמישי קדושה ועצם מעצמיותו ית' ממש. והם המה דברי

כא-כב, כד), ושם איתנו עוד דברי הרה"ק רבי ברוך המגיד מקאסוב זי"ע (ויכוח שואל ומשיב אות קנד-קנה, הקדמה הגדולה אות נד-נה) שמה שהכתוב מכנה את הקב"ה בכינויים של 'יד ה'', 'עין ה'' וכיוצא בזה, הוא אינו רק במשל ושנינה, אלא לפי שכשאדם מזכר את גופו הגשמי, נהפכים איבריו להיות איברים של מעלה, שידו נעשית ידו של הקב"ה, ומחשבתו כביכול מחשבתו של הקב"ה, ונאה להם להיקרא בשמו של הקב"ה אף שהם גשמיים ונראים.

ואפס ממש, אלא צריך להיות כח הפועל בנפעל תמיד להחיותו ולקיימו, והן הן בחינת אותיות הדיבור מעשרה מאמרות שבהם נבראו, ועל זה נאמר (נחמיה ט ו) 'ואתה מחיה את כולם' אל תקרי 'מחיה' אלא 'מהוה', דהיינו - יש מאין, 'ואתה' הן בחינת האותיות מאל"ף ועד תי"ו, והה"א היא ה' מוצאות הפה מקור האותיות'.

ה. עניין זה הארכנו בו רבות בשיעורים הקודמים (עין בגליונות

המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע (ליקוטים יקרים שם): 'יכול אדם שהוא דבוק בבורא כראוי, להשתדל, בכל דבר שהוא רואה, שיהיה נראה שמסתכל על אותו דבר, והוא אינו מסתכל רק על הבורא יתברך'. וכח זה בא כאמור מחובת האדם בעולמו ש'צריך שיהיה דבוק כל כך, שעיקר ראייתו יהיה בבורא יתברך שמו, ולא שתהיה עיקר ראייתו בעולם ואגב בבורא, לא כן, אלא עיקר ראייתו תהיה בבורא יתברך שמו, כי אין אדם יכול לעשות שום תנועה בלא שפעו וחיותו' (ליקוטים יקרים שם).

'הבעל שם טוב אמר, אני מניח הפה לדבר מה שירצה, כי אני מקשר הדברים בשורש העליון'

וזכה נבוא לגשת אל הקודש, להבין את עומק דברי המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע (ליקוטים יקרים שם) אשר הפליא להביא את שאמר רבו אור שבעת הימים זי"ע: 'רבי ישראל בעל שם אמר בענין עובדא זו: כשאני מדבק מחשבתי בבורא יתברך שמו, אני מניח הפה לדבר מה שירצה, כי אני מקשר הדברים בשורש העליון בבורא יתברך, שכל דבר יש לו שורש למעלה בספירות (ראה זוהר הקדוש ח"ג קט), גם לפעמים כשבני אדם מדברים הרבה מדברים בטלים ואני יושב ביניהם, אני מדבק עצמי בבורא יתברך כראוי, ואני מקשר את כל דבריהם למעלה דבוק יותר'. ונקדים את השגור בלשון חסידים, שהרה"ק מרוז'ין זי"ע הגיד בקדשו תחת אחד השיחים: 'מה בין צדיקי האמת לבין עובדי ה' המופלגים, עובדי ה' הם אותם שנזכרים כסדר שה' נגד עיניהם, לא כן הצדיקים, שהם אינם שוכחים לרגע'. היינו, דאף אמנם שלכאורה אלו ואלו ה' נגדם תמיד, מכל מקום יש חילוק שמים וארץ בין הני תרי, שהעובדים הללו אף שמעלתם רמה, עדיין ראייתם הפשוטה היא גשמית ובשרית, ולפיכך עליהם להזכיר לעצמם שוב ושוב שיש ה' בקרבם, אך לא כן חלק ה' לצדיקי האמת, שלפי שרב כוחם להבין ולראות כיצד בכל דבר הקיים בעולם יש דבר ה' המאיר באור יקרות, שוב אין להם צורך 'להיזכר' בה', כי המובן הפשוט בראייתם הוא בעין ה', ולכן, כשם שאין צריכים להזכיר לאדם מן השורה את שענינו רואות שכן הדבר עומד נגדו ומבורר כראוי,

ז - שכל דבר יש לו שורש למעלה -

כן היה לגבם ברוחנית, שלפי שה' היה נגדם בעינא פקחא, אז נתקיים בהם עולמך – הרוחני תראה בחיך כבר בעולם הזה, ולא הוצרכו לעשות שום פעולה להזכיר לעצמם זאת. והוא כעין מה שנאמר בכהן גדול ביום הכיפורים, ש'כשהיה מזכיר כהן גדול שם המפורש, היה 'יוצא' מאליו מפיו, ולזה לא אמר כשהיה מזכיר, רק 'יוצא' מפיו כהן גדול, כי מאליו יוצא' (פע"ח שער יום הכיפורים פרק ב), שמחמת שהכהן הגדול היה דבוק ביום הקדוש בעליונים במתיקות ועריבות - אשרי עין ראתה, היה פיו ממלל רברבן עד שלא היה צריך 'להיזכר' ממציאות ה', אלא השם היה יוצא מעצמו בקדושה ובטהרה.

וזהו שאמר ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע: **'כשאני מדבק מחשבתי בבורא יתברך שמו, אני מניח הפה לדבר מה שירצה'**, שמתוך שזכה אותו צדיק להיות דבוק בפנימיות העולמות בחד קטירא, היה דיבורו כאותו שאמר שמואל הנביא 'אנכי הרואה' (שמואל א' ט ט), שהיה הדיבור יוצא מאליו באופן רוחני של 'אנכי ה' אלהיך' (שמות כ ב), **'כי אני מקשר הדברים בשורש העליון בבורא יתברך'**, ולא היה עליו להיזכר שה' נגדו, לפי שמציאותו הפשוטה היתה נוכח פני ה' בנהירו עילאה.

מן האמור ירווח לנו עוד, מהיכן היה רב חילו של ה'בעל שם טוב הקדוש' ויותר הצדיקים - לעשות פלא, להחיש ישועות כנגד טבעו של עולם בבחינת 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים' (מו"ק טז), כי כל המיצר וההסתר שיש בעולם, הוא מחמת שהטבע עומד ומפריע להביא גאולה מעל לדרכו של עולם, אך כיון ואותם אנשי קודש לא חיו חיי טבע כלל, וראיתם היה ראות פני אלהים, על כן העולם הגשמי לא יכל לעמוד נגדם, והיה רב כוחם לפעול אך טוב לישראל ממקורם העליון לבני ישראל.

אמר 'מוצא' אלא 'יוצא', אלא כאילו הוא מעצמו יצא בלי מוצא'.

ז. זה לשון ה'עבודת ישראל' (אבות פ"א מ"ו): **'תמיד יראה להוסיף בעבודה**

ו. ב'של"ה הקדוש' (פרשת יתרו פרק תורה אור אות ל): **'וזה תמצא מפורש בתפילת יום הכפורים שאמר 'הכהנים והעם כשהיו שומעים את השם מפורש יוצא מפיו כהן גדול', לא**

'הכל לפי מעשה שעושה, כך רוח הקודש שורה עליו' - עבודת האדם על פי כוחו

ברם, כיון ולא באנו במגילת ספר זו להגדיל את מעשה הצדיקים, אלא בעיקר להורות דרך שיבור לו אדם בעבודת ה', עלינו להרחיב דעת לאנשים שלא זכו עדיין להיות כאותם הקדושים שה' היה נגדם תדיר בדרגת 'אשרי איש שלא ישכחך', אלא הם בהגדרת 'ובן אדם יתאמץ בך' - שמתאמצים לזכור מה' כפי מסת ידם¹, מה עליהם לעשות תחילה למקראי קודש, על מנת לבוא בסופו של דבר לדרגה נשגבה זו של 'אני מקשר הדברים בשורש העליון בבורא יתברך', ככל הענינים הגדולים והרמים ששנינו כאן.

יִיאמֹר נא להם, כי תחילת העבודה צריכה להיות כאותה שהעיד אליהו הנביא עלי ספרו (תנא דבי אליהו רבה פרק י'): 'מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ, בין גוי ובין ישראל, בין איש ובין אשה, בין עבד בין

וראה גם 'ליקוטים יקרים' (אות רסט) ועוד.

ה. כפי שאמר הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע (קדושת לוי ליקוטים): 'אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך' (ברכת זכרונות למוסף של ראש השנה), 'איש' - היינו אדם חשוב, כפירוש רש"י (יומא ית. ד"ה אישי) 'אישי כהן גדול' לשון אדנות. 'שלא ישכחך' - מחמת שהוא צדיק בעובדות טובות. 'ובן אדם' - דהיינו בינוני. 'יתאמץ בך' - הוא מתחזק עצמו על ידי התורה שהוא כ"ב אותיות, מתאמץ ב"ך כ"ב אתון מתאמץ'.

וראה עוד ב'אמרות משה' להרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע (לראש השנה).

ולקדש איבריו לקדושת הבורא ברוך הוא, ולהיות מרכבה להבורא יתברך, למשל יקדש עיניו שיהיה מרכבה לעולם הנקרא 'עיני ה'" (דברים יא יב ועוד) וכן כל איבריו. וזה 'וקנה לך חבר' (אבות שם), שעל ידי זה שיעשה את עצמו וכל איבריו מרכבה לשכינה, יקנה לו חבר, הוא ההתחברות [לשון 'חבר'] בהבורא יתברך, והבורא ממשיך עצמו אליו כביכול וישרה על איבריו ועל כל גופו. ועל ידי זה 'הא דן את כל האדם לכף זכות', ירצה, כי כאשר הוא מודבק בהבורא יתברך, יוכל להביא כל השפעות וזכויות וטובות שבעולם בדיבורו, עבור שמלוכב בו כח הבורא יתברך, ולכן 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים" (מו"ק טז:).

שפחה, הכל לפי מעשה שעושה, כך רוח הקודש שורה עליו. היינו, שעל מנת לזכות לקרבת אלהים לי טוב הנקרא 'רוח הקודש', שאין משמעו דווקא לידע את העתידות מה ייעשה בישראל, אלא בעיקר ש'רוח' ה' ידבר בו, על האדם לעמול ולהתייגע בעבודת ה' 'לפי מעשה שעושה', כפי ערך מקומו שהוא עודנו עומד שם עתה, ובכך יזכה גם ל'רוח הקודש שורה עליו' בערך למעשיו, וכפי מה שיתמיד בעבודתו עוד ועוד, וערכו של ה'הכל לפי מעשה שעושה' יעלה גם כן, אז יוכל לזכות למעלות גדולות ורמות כערכו החדש גם בהשגות הרוחניים ש'רוח הקודש תשרה עליו'. ומיניה לא תזוע, שאין להקב"ה חפץ שאישי ישראל הפשוטים, יעלו מיד ויתעלסו להיות כגדולים אשר בארץ^ט, אלא רוצה ה' מעמיו שראשית העבודה תהיה כפי ערכם, בהתגברות על היצר ותחבולותיו על ידי שיתבונן אדם עד היכן שידו יד כהה מגעת שהוא עצמו חלק ה', ובשכר זה יזכה ל'רוח הקודש' לפי ערך מעשיו, ומשם ואילך יעלה מושיעים להיות בדרגה עילאה יותר, עד שהרוח הקודש והדביקות בה' תהיה גם כן גבוהה יותר.

'מה הוא רחום אף אתה רחום' - התנהגות על פי י"ג מידות של רחמים מאיד את האור הגדול שגנוז באדם

זמפאת חשיבות הענין, לא נעצור מילתנו להגדיר נכונה מהי העבודה בסדר 'לפי מעשה שעושה' שזוכים על ידה ל'רוח הקודש שורה עליו', בהקדם ידיעה נצרכת.

אם מן התורה, חס ושלום, אדרבה התורה עוד משמחת את הלב, ולסיבה זו אסרו חכמינו ז"ל לימוד התורה בתשעה באב ולאבל (תענית ל). אם מן המצות, הלא 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (תהלים יט ט). אבל הענין הוא, כי האנשים ההם הם הרוצים לעלות אל

ט. מעט על גודל האיסור לעלות במעלות על מזבח ה' שלא כסדר ההדרגה, ראה את שכתב בספר הקדוש 'אוהב ישראל' (ליקוטים חדשים פרשת ויקרא): 'הנה בעינינו ראינו, רבים מן החסידים שנעשו משוגעים חס ושלום או בעלי מרה שחורה, ומאין נמצא הדבר הזה,

נדוע לכל הבא בשערי חכמת האמת, שיש במצות ה' שני מיני אורות, האחד 'אור פנימי' - שהוא אור הזורח שירד משמי שמים והצטמצם בצמצום אחר צמצום עד שבכוחו להיכנס לתוך כלי ומדה שיתאים לכל יצור נוצר, ויש לברואים יכולת השגה בו על ידי מעשיהם, ואור זה פועל להפך את תוכיות האדם ולחקוק בו רשימה ושינוי לטובה. ומלבד אור פנימי זה, יש אור יתיר אשר שמו יקבנו 'אור מקיף', שהוא נשגב ומאיר עוד יותר מכל הבריאה, ומחמת כן אין ביכולתו להיכנס אל תוך כלי העולם והנבראים, אלא הוא עוטף ומקיף את האדם מבחוץ, ורק במצוות ייחודיות או בזמנים מקודשים יכולים הברואים לזכות לאחיזה בצד מה באור נשגב זה, עד שהוא נהפך להיות 'פנימי' ונכנס באדם, ואז מן שמיא ייבין 'מקיף' נעלה יותר, וכך הוא הסדר לעולה והמתעלה בהר ה' שה'אור המקיף' נהפך להיות אצלו ל'אור פנימי' כפי עבודתו (עץ חיים שער ב ענף א, וראה הרחבה בזה בספרנו עבדא דמלכא מאמר 'ונראהו עין בעין', ובמאמר 'והיה לכם לציצית').

משילפנו חכמה, שבר אנוש אינו יכול להתעסק עם אורות גדולים של 'מקיפין' לפי שמדת שכלו והשגתו נמוכים מכדי להשיג אור מופלא רום מעלה זה, ועיקר עבודת האדם היא במצות שהם בבחינת 'פנימי', נוכל לומר לדידן, שכשאדם מקיים מצות 'והלכת בדרכיו' (דברים כח ט) 'מה הוא חנון אף אתה חנון' וכו' (ספרי שם), ומתנהג על פי י"ג מידותיו של הקב"ה על פי רום השגתו, היינו, שהוא נותן צדקה לעני ומרחם עליו לפי שגם ה' מתנהג במידות הללו [על אף שה' במעונו אינו נותן מעות לעני וכיוצא בזה, ומהות ה'רחום' וה'חנון' גביו הם אורות הגבוהים מהשגתנו], אז אף שלצד האמת מעשיו נמוכים עדי ארץ והם בבחינת 'אור פנימי' המאירים בקרב האדם, אבל כיון שגם ה' שוכן בקרבו והוא ית' פועל את המצוה כביכול גם כן, אזי מעשה הצדקה הפשוט מעורר את סוד הי"ג מידות לעילא שהם גבוהים ורמים בבחינת 'אור

ה', והסולם נעלמה מעיניהם, כי אינם עובדים את השי"ת בהדרגה, ותופסים דבר שאין שייך להם בלי שום קריאה ורשות מן השמים'.

יא - שכל דבר יש לו שורש למעלה -

המקיף' דלית כל מוחא סביל להבינם, והמעשה שנעשה כאן בצורה של 'אור פנימי', נעשה על ידי ה' השוכן בו באופן של 'אור מקיף' שמעלתה גדולה. נמצא אתה למד שבכל דבר מצוה הנעשית באופן של 'לפי מעשה שעושה' - באור פנימי, כך נפעל בשמים גדולות ונצורות, וככל מה שישגיב אדם לעשות את המצות ב'אור הפנימי' זך יותר, כן יזכה לקבל מן ה'אור המקיף' - בחינת המצות שנעשה בשמים ממצותיו שעשה לפי כוחותיו, ובאופן זה יעלה מדרגה אחר מדרגה במסילה העולה. ואדרבה, ביותר צריך לזרז, שלא יחוש אדם לחשוב שאין במעשיו כדי לרצות את בוראו, ועליו לעבוד את ה' בכח גדול שלא על פי מעשיו, כי בכך הריהו נוטל לעצמו עטרה של אורות מקיפין שאינה הולמתו, ובוודאי לא ישיג מאומה בעבודתו, לפי שהאורות הללו לא יוכלו להיכנס בגופו העכור ולפעול על פיהם.

זהם הם הדברים שכתב ה'מאור ושמש' בספרו (פרשת וישלח), אשר זה לשונו: 'והעיקר העבדות לאיש הישראלי, להעביר כל המסכים והמלבושים, ולבוא אל פנימיות הקדושה, ויזכך החיצוניות והמלבושים עד שגם המלבושים יאירו באור הבהיר'. ש'עיקר העבדות לאיש הישראלי', הוא לראות שלא יהיה מציאות של לבושים המסתירים את כבוד ה', ויהיה ברור לו שבהכל יש חיות ה', 'עד שגם המלבושים יאירו באור הבהיר'. וזו כיצד: 'והנה, האדם נברא בצלם אלקי-י שהוא 'אור המקיף' כדאיתא בספרי קודש (עין חיים שער כג פרק א), וצריך לזכך את עצמו, עד שיאירו הכלים והמלבושים יחד עם אור הפנימי והמקיף, ואז נעשה האדם מרכבה לשכינה הקדושה, עד שאין מפריד השי"ת מעמו כלל וכלל לעולם, ושורה עליו השכינה', ופירוש הענין הוא כנתבאר, דחביב אדם שנברא בצלם ה' ויש בו אורות גדולים של 'אור המקיף', אכן, מפני שקשה לגוף להכיל את נועם זיוו וקדושתו של אור רב זה, יסד ה' מצות שעיקרם הארת ה'אור הפנימי' שגוף האדם יכול לסובלם, וכשאיש ישראל עושה מצות בדחילו ורחימו ומבעיר את אור הפנימי של המצוה בנבכי לבו, ולמשל שמרחם על עני ומקיים 'מה הוא רחום אף אתה רחום', אזי ה' נותן לו מאורו הגדול 'אור המקיפין' שיש במצוה כצורתה לעילא, ועושהו

כלי מוכן לקבלת אור זה, וכך בעשותו כן פעם בפעם, הוא עולה ומתעלה עוד ועוד, 'ואז נעשה האדם מרכבה לשכינה הקדושה, עד שאין מפריד השי"ת מעמו כלל וכלל לעולם, ושורה עליו השכינה' - אורות המקיפין ככל אשר יוכל שאת.

ואשרי עין ראתה את דרגת ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע וצדיקי האמת, שזכו להגיע לדרגת 'ושורה עליו שכינה' שכל מעשיהם האירו באורות נפלאים כי גופם נהפך להיות היכל ה', עד שהתעלו אף ממדרגת 'רוח הקודש' למעין דרגת נבואה^{יא}, ודביקותם בה' לא היתה רק מחמת קיום מצות מעשיות, אלא גם ללא שעשו שום פעולה זכו גם כן לדביקות עליון, מצד שדרגת ה'אור הפנימי' שלהם הבהיק הרבה יותר מה'אור המקיף' שלנו^{יב}, ומשם נדבקו לה', וכמו שמצינו בו במשה רבנו, שמחמת

(שמואל ב' כג א-ב) 'ואלה דברי דוד האחרונים נאום דוד בן ישי ונאום הגבר הוקם על משיח אלהי יעקב ונעים זמירות ישראל רוח ה' דבר כי ומלתו על לשוני', כי אנשי קודש הראשונים, היו מלמדים לעצמן לדבר ברוח הקודש, וזהו ענין 'בני הנביאים' (מלכים ב' ג ג) פירוש, שהנביאים היו מלמדין לתלמידיהם להיות כל דיבור שלהם בתורה ותפלה וזמירות שירות ותשבחות לדבר בדביקות ה', וכאילו מדברים ברוח הקודש במחשבה באובנתא בטמירו בעין השכל, על כן נקרא רוח הקודש לשון מחשבה, עד שבאו למדרגה שהיו באמת נביאים, ומתנבאים בניב שפתים ממש ברוח הקודש', עיין שם עוד.

יב. מתוך דברי ה'נועם אלימלך' (פרשת קדושים): 'וכשהאדם נגמר בעבודתו

י. על פי האמור עתה, יש בידנו להבין את שהיה מרגלא בפומיא דהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע לומר לתלמידיו: 'הלוואי ויהיו נשמות ישראל מזוככים כגוף שלי' (אורח לצדיק לבנו הרה"ק אליעזר ליפא זי"ע פרשת תזריע). שמאחר ואותו איש אלהים זכה לאורות גדולים של 'מקיפין' שנכנסו בקרבו ונעשו 'אור פנימי', היה גופו זך כל כך עד שאפילו נשמות אחרים לא זכו עדיין למקיפים גדולים כל כך בדרגת גופו, שאורו הפנימי היה זך ומאיר באורות של מקיפין גדולים כ"כ שאף נשמות אחרים עדיין לא השיגו.

יא. ככתוב ב'סידור כתר נהורא' (הקדמה שניה), וזה לשונו: 'ומה שאמר ויכוין כאילו הנפש רוח נשמה מדברים מפיו ברוח הקודש, הוא על דרך שכתוב

שלא קם עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים (דברים לד ט), לא היה נצרך לקיום מצות 'פרו ורבו' לזכות לאור המקיפין, ומרוב דביקותו בה' נהפך להיות במהותו 'חציו איש וחציו אלהים' (דבר' יא א) ודומה לשכינה באופן הקרוב ביותר ששייך שלא שייך למעלה הימנוי, וכמו

שנקראת [הנשמה] בלשון נשימה, אין הכוונה בחינת נשימת האדם, אלא כביכול נשימת פיו יתברך שמו כמו שכתוב (בראשית ב ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים', וכו'.

כן בדמיון זה הוא ענין הג' בחינות נפש רוח נשמה שמושפעים כביכול מנשימת פיו יתברך שמו, שבחינת הנפש היא הבחינה התחתונה שהיא כולה בתוך גוף האדם. ובחינת הרוח הוא בא דרך עירוני מלמעלה, שחלק וקצה העליון שלו קשור ונאחז למעלה בבחינה התחתונה של הנשמה, ומשתלשלת ונכנסת גם בתוך גוף האדם ומתקשרת שם בבחינה העליונה של הנפש וכו'. אמנם בחינת הנשמה היא הנשימה עצמה, שפנימיות עצמותה מסתרת בהעלם, ומקורה ברוך כביכול בתוך נשימת פיו יתברך שמו, שאין עצמות מהותה נכנסת כלל בתוך גוף האדם. ואדם הראשון קודם החטא זכה לעצמותה, ובסיבת החטא נסתלקה מתוכו ונשארה רק חופפת עליו, לבד משה רבנו ע"ה שזכה לעצמותה תוך גופו, ולכן נקרא 'איש האלהים' (דברים לג א) וכו', וזולתו לא זכה אליה שום

וכל אבריו הגשמיים כבר מקודשים ומוכנים לעבודה לדבקה בו באמת בלי שום מניעה מהם כלל, אז אין צריך כלל לעשות המצוה בגופו ממש, דהיינו למשל לעשות סוכה בידי ממש כדי לייגע גופו בעבודה, כי כבר גופו מקודש, אלא צריך לקיים המצוה ההיא לישיב בסוכה ותעשה המעשה המצוה על ידי מי שצריך עדיין לקדש אבריו, או לטחון חיטים לפסח, הטחינה גופא אינו צריך על ידי צדיק גמור, כי אם קיום המצוה ההיא בלא העבודה. והעבודות המעשה של המצוה נקרא 'פרט' לשון פרטיות, וזו היא 'ופרט כרמך' (ויקרא יט י), פירוש, כשאתה במדרגת 'כרם' המרומז לדביקות כנ"ל, 'לא תלקט הפרט' - שבה, כי אינך צריך לזה כבר, 'לעני ולגר תעזוב אותם', הם המדרגה השפלה ממך הנכנסין לעבודה ולא נתקדשו אבריהם עדיין כל צרכם, הם יתנהגו כך כדי שיבואו אל הדביקות העליון, הולך ואור עד נכון היום'.

יג. לך נא וראה את דברי הגה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע בספרו הקדוש 'נפש החיים' (שער א פרק טו) הכותב זאת מפורשות: 'אמנם הענין

שכתב המגיד מקאז'ניץ זי"ע ב'עבודת ישראל' (פרשת נצבים): 'כי איש הישראלי העובד את ה' באמת, אזי הוא הולך ממדרגה למדרגה כמו שאמר הכתוב (זכריה ג ז) 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה', עד שבא למדרגה גבוה, ושם לו מעמד ומצב מאין להלוך עוד, כי הוא לפני ה' ממש'.

שורש הנפילות והירידות, אי הידיעה שהאדם הוא כה עליון ממש

זבבן, בראות אדם עד היכן כל מעשה פעוט שהוא עושה כפי כוחו, מבהיק אורות גדולים לפי שנפשו קשורה בעליונים, מעתה יחרד וילפת לשמור עצמו מכל חטא ועון, בודעו שמעשיו נוגעים במקום גבוה וה' עמו. ואדברה אך הפעם, ששורש כל נפילות האדם ברוחניות ובפרט עתה בדורנו, הוא מצד זה, שספו תמו מבני אדם הידיעה וההרגשה שכל מעשה שלהם פועל גדולות לטוב ולמוטב, ומכיון ונכרתה אמונה זו מפיהם, ממילא אין מעצור בידם שלא להגיע למקומות שפלים, ולו חכמה היו משכילים לדעה כי כל המחשבות הדיבורים והמעשים נפעלים מכח חיות ה' השוכן בקרבם, ושאיברי האדם המה איברים דשכינתא, הרי שלבם היה בוער עד לב השמים, בIODעם כי כבוד ה' עליהם זרח. וזה היה עיקר כוחו של ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע בעולם, שזכה באור תורתו להכניס בקרב אלפים ורבבות ידיעה זו, ובכך הצית בקרבם את אור ה' עד שהביאם לגדולות ונצורות לאור באור החיים.

ביאור סדר קדיאת שמע שעל המטה והשכמת השחר על פי מהלך זה

ואלה הם הדברים אשר דיבר האי צדיק אשר 'תוארו כמלאך אלוקים תלמיד מובהק של הבעל שם טוב ושמו רבי דוד ממיקאלייב' (לשון

אדם, רק בהירות ניצוצי אור הזוכה אליה, כל אחד לפי מדרגתו מתנוצצים ממנה על ראש האדם ולפום שיעורא דליה'.

- שכל דבר יש לו שורש למעלה - טז

תלמידו ה'יושר דברי אמת' בספרו בקונטרס השני אות יב) שדבריו (הובאו בספר הקדוש 'חסד לאברהם' להרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע מהדו"ק עמ' כב:) שהיו מתורת רבו ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע, מהווים מאור עינים ואבן בוחן לדרך העבודה הרצויה על פי היסודות הגדולים שהתבארו הכא.

דברי הרב נסובים על אזהרת ה'זוהר הקדוש' (ח"ג קעה). וספרי היראה (ראשית חכמה שער הקדושה פרק ז), שראוי לכל אדם להיות ממארי דחושבנא, לחשב חשבונו של עולם קודם שנשמתו עולה למעלה לתת דין וחשבון מפעלה, ההוטב בעיני ה' מה שעשה במשך היום אם לאו, ולשוב בתשובה על חטאיו. מביא הרב - שער חשבון הנפש אשר יעשה אותו האדם בעת ההיא, וביניהם את חשבון זה: 'ועוד יתן מחשבתו דבוקה בה' באמונה גדולה עד מאוד - בשעת התקשרותו מוחו ולבו באימה באהבה בה', כי הוא מחיה את כולם אפילו הקליפות וחיצונים, וכל מידות ומעשים רעים בסוד 'ומלכותו בכל משלה' (תהלים קג יט) ומטיב לרעים ולטובים, ואפילו במקום העבירה חמורה שם חיותו, כי אי אפשר זולתו, ובלתי חיותו היה תוהו ובוהו, אפילו מקום החושך שם יש קצת כוחו וכו'.

ונאמר לבאר הַקְּשֶׁר כוונה זו לקריאת שמע שעל המטה דייקא, ואת הלימוד מכך לדידן, דהנה בסדר הדברים קודם קבלת עול מלכות שמים בפסוק 'שמע ישראל' אנו אומרים את נוסח תחינתו של רבא אחר סיום תפלתו, שהיה גם וידוייו של רב המנונא זוטי ביום כיפור (ברכות יז): 'יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי, שלא אחטא עוד, ולא אחזור בהם' וכו'. והוא פלאי כמובן לכל, כיצד ביכולתנו להגות ולומר 'יהי רצון שלא אחטא עוד', תוך שאנו יודעים שאיננו עומדים בדרגה זו, ובוודאי נכשל באיסורים אלו בעתיד, כי אין צדיק בארץ אשר לא יחטא'. אין זה אלא, שאם האדם אכן מקדים חשבון הנפש ונדבק בה' בכל עוז כמו ביום

אברהם, דלא לימא 'ואל תביאנו לידי חטא', וגם אין לומר 'וכוף את יצרי להשתעבד לך', כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לג) עד כאן

יד. נאה להביא בענין זה את דברי ה'מור וקציעה' (או"ח סי' מו) הנוגע בשאלה זו: 'ראיתי דבר חדש, בספר עטרת זקנים נדפס סביב המגן

הכיפורים או שהקדים להעיד קודם שינתו 'כי הוא ית' מחיה את כולם אפילו הקליפות וחיצונים', אז חל עליו כח עליון ואור אלוקי גדול, עד שיש בכוחו להגיע לידי דרגה זו של 'שלא אחטא עוד ולא אחזור בהם' ואין בכך שום חשש תפלה לבטלה, והיינו טעמא שאיננו זוכים לדרגה זו, לפי שנכתרה אמונה זו מאיתנו, ואנו איננו מאמינים בלב ונפש חפצה שאכן 'ה' אלהינו ה' אחד' בשמים ובארץ ושאנו עצם מעצמיותו ממש, ובוודאי לא נגיע לידי חטא. ומחמת כן, אכן כשעובר זמן וחומת האמונה נסדקת ומתרחבת יותר ויותר במהלך היום, שוב אין מעצור בידנו שלא להגיע לידי מכשול ועון ושיתקיים 'ולא אחטא עוד' ואנו מוצאים עצמינו מבקשים סליחה ומחילה ומפשפשים על חטאינו, ובאמת אם נשכיל להכניס בנבכי לבנו כי יכול נוכל לה - כי השכינה הקדושה בתוכנו ובתוך כל הנעשה והנפעל, אין זה תפלת שווא שיכולים להיות בדרגת 'שלא אחטא עוד'.

והמה בכתובים גם כן, ורבו כמו רבו הנבון ידעם.

ואי משום דהוי קשיין ליה, אטו מאן דלא ידע לפרושי קראי מותיב תיובתא, ודבר ברור הוא שרצונו של הקב"ה להתפלל על כך, וכבר אמרו רז"ל (סוכה נב:) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום וכו' ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, ולא אמרו (ברכות לג:) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים אלא לאפוקי גזרה מוחלטת, שאינו גוזר עליו יראת שמים בלי התעוררות, אבל ודאי אם מתעורר האדם בתפלה, מסייעין אותו, ואי אפשר להינצל מן החטא בלי סיוע מן השמים וכו'.

דבריו. והם דברים תמוהים בטלים ומבוטלים, יטול מה שחדש וישתקע הדבר, ונפלאתי מאד איך נתנו דברים כאלה בדפוס באין משגיח, מי הוא אשר מלאו לבו למחוק מלשון התלמוד המקובל לאבותינו ורז"ל והעתיקוהו כל הפוסקים, וכן נהגו כל ישראל בלי פקפוק. ובכמה מקומות אנו מבקשים רחמים על זה שלא נבוא לידי חטא, ובסוף פרק היה קורא (שם יז.) 'רבא כי הוה מסיים צלותיה אמר: יהי רצון מלפניך שלא אחטא עוד, והיינו וידוי דיום הכיפורים', ולפי דבריו הנ"ל, יצטרך למוחקו, ישתקע הדבר ולא יאמר, וכנהנה רבות עמנו בתפלות ובקשות

לא בכדי הנהיג הבעש"ט לחשוב ולכוון חשבון נפש זה דווקא בעתותיי ערב קודם השינה, כי הלילה הוא זמן שליטת החיצונים (זוהר הקדוש ח"ב קלט. ועוד), ומתגבר בבריות החשש והפחד שמא יכשלו בשכבם על משכבם בלילות, אך אם האדם סומך ובוטח ומכריז קודם שהולך לישון על יצועו 'יהי רצון שלא אחטא עוד' ומודיע בשער בת רבים, שהוא חלק אלו-ה ממעל וגם אם קרה מקרה שנכשל במהלך היום, הרי שיד ה' היתה גם שם, אז ה' אלהיו עמו ולילותיו שמורים, והוא זוכה להגיע לידי 'שלא אחטא עוד', 'כי כמו שיש לו האמונה, כך בא לו הסיוע מלמעלה' (לשון ה'מאור עינים' ליקוטי אגדות הש"ס מסכת סוטה).

ועל כן, אחר שאיש ישראל מודה ומתוודה 'שלא אחטא עוד' ונדבק בה' בייחוד גדול, עליו לומר מיד 'יושב בסתר' שנועד להפריד את הקליפות מן הקדושה, בכך שמגלה שגם בתוך ה'סתר' יש 'יושב עליון', כי דרך הקליפות, שהם באים ומשטינים ורוצים חלק בקדושה, וכל עוד שאין מבררים אותם הם מפריעים להידבק בקדושה, ולכן מסתלקים אותם באמירת שיר של פגעים זה (שבועות טו:) לנוקבא דתהום רבה^{טו}. וזה שממשיכים לומר בסדר קריאת שמע את פסוקי ברכת כהנים, שהם מקור ברכות ישראל (זוהר הקדוש ח"ג קמז. ועוד), כי כשזוכים לדעת שמלכות ה' בכל משלה ומתבטלים לזה, מושכים חיים וברכה למשמרת שלום ממקום הדביקות בה', ואז יכול האדם לשכב על מיטתו בשלווה ומתקיים בו 'אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך, אל תירא מפחד פתאום ומשוואת רשעים כי תבוא, כי ה' יהיה בכסלך ושמור רגלך מלְכָד' (משלי ג כד-כו).

הקדוש' (הקדמה יד): **'כיון דנפק שבתא, כמה חיילין ומשריין פרחין ומשטטין בעלמא, ועל דא אתקן שיר של פגעים, דלא ישלטון על עמא קדישא'.**
 וכלל זה כבר יש לו סימוכין במדרש (תהלים צא א) שם אמרו, שבשעה שמשנה רבנו עלה למרום,

טו. וכן תמצא בכל מקום שיש ריבוי קדושה, שהסטרא אחרא וכת דיליה רוצים ליטול חלק בראש, ולכן אומרים מזמור זה כדי להשקיטם ולנצחם, כמו בעת שהרחיבו את גבולות קדושות ירושלים (שבועות טו:), או בצאת השבת כמו שכותב ה'זוהר

בהאי מילתא נסיק להבין את עומק דברי המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע (ליקוטים יקרים דף ו עמוד ב) שהביא 'עצה להשכים בבוקר, שיחשוב כאילו בא רבו ליד מיטתו ומקיץ אותו, שאז בוודאי ירתע ויזדעזע מפניו, ומכל שכן כשהשי"ת מקיצו משינתו יתעורר בזריזות'. כי אם 'בשכבו על משכבו נהיר לאדם לפני מי הוא שוכב ומקבל על עצמו קבלת עול מלכות שמים ונדבק בה', אז ה' אכן נצב עליו בשכבו על משכבו, וממילא 'יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה', כי הוא רואה את ה' הנמצא עימו עדיין מאז שפרס לשנת ליל, ומאמין שהוא זה שהקיצו משינתו והולך ללוותו גם ביום המחר, כי כל הנעשה בעולם קטן כגדול יש בו רצון ה', ואז יומא בתר לילה גריר וכל מעשיו ממשיכים ונעשים גם כן לשם שמים^{טז}.

טעם האיסור לאכול קודם שמתפללים

שמיא בכך יואר לנו רמז במה שהחמירו חז"ל (ברכות י:) ואסרו לטעום ולאכול קודם התפלה, וסמכו זאת על מקרא שכתוב (מלכים א' יד ט) 'ואותי השלכת אחרי גויך', אל תקרי גויך אלא גאיך. כי כל עוד שאין

ליתן עצה על מה שכתב המחבר בתחילת סימן א 'יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו'. וביאר באיזה אופן יהיה בכוחו לקום בזריזות כזה, לזה אמר ד'אם בשכבו' - הוא עובד את הקב"ה עבודה תמה וישרה, שיודע לפני מי הוא שוכב בנוסף שקרא קריאת שמע שעל המיטה בכוונה עם חשבון הנפש מעבודתו כל היום שעבר, אז בוודאי יהיה הקב"ה בעזרו, ש'יקום בבוקר בזריזות ובהתגברות כארי', על כן כתב הרמ"א 'ובשכבו על מיטתו ידע לפני מי הוא שוכב, דאז יהיה בידו להתגבר כארי'.

הוא שנה פרק זה להינצל מכל ערקין דמסאבין.

טז. ראה לדברי הרה"ק משינאווא זי"ע בספרו 'דברי יחזקאל' (תהלים פרק סג) שהיה מרגלא בפומיה של הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע לפרש דברי הרמ"א (או"ח סי' א ס"א) 'ובשכבו על מיטתו ידע לפני מי הוא שוכב', 'לכאורה יש לדקדק, למה העתיקו הרמ"א כאן בסימן הראשון המדבר מסדר השכמת הבוקר, הלא יותר נכון היה לו להעתיקו בסדר שכיבה אחר תפילת מעריב. אך כוונת הרמ"א ז"ל

מתפללים לה' ומבקשים רשות לילך לעסקים הגשמיים, אזי הנשמה שורה עדיין באותה דביקות עילאה של שנת הלילה, והיא אינה צריכה אכילה ושתיה וממלא את נפשה שובע מנועם זיו השכינה דוגמת משה רבנו בימי עלייתו שלחם לא אכל ומים לא שתה ושבע מעצם מראה כבוד ה', וכשאדם אינו משגיח על זה וטועם דבר מאכל קודם שהסיר ממנו את הדביקות האמורה על ידי קבלת רשות לעסוק בצרכיו¹, הריהו כמזלזל ואומר כאילו אי אפשר לשבוע מתענוג ה', וצריך לאכול דברים גשמיים כדי להשיב את הנפש הרעבה שאין לך ביזוי מלכות גדול מזה. והוא סוד מה שהקב"ה אומר על אדם רעבתן זה: 'לאחר שנתגאה זה - קבל עליו מלכות שמים', שהקב"ה זועם על כך, שאותו איש משליך אחר גוו את התענוג הרוחני של להתענג על ה' כצדיקי קמאי שלא הוצרכו לשום פעולה כדי להתקשר בקונם, ומבקש להתענג ממטעמים גשמיים תחילה ורק לאחר מכן מקבלת עול מלכות, שלמרות שניתן להתקרב גם על ידי אכילה לשם שמים וכפי שאנו עושים במהלך עבודת היום, אך הם בדרגה פחותה יותר של דביקות בה' וכפי שהתבאר ועבודה זו שייכת לכל היום כולו ולא לזמן של 'על משכבי בלילה ביקשתי את שאהבה נפשי'.

'אל יפול לב אדם עליו במה שהיצר הרע רודף אותו
תמיד, כי הוא אות על חלק הקדושה שיש בו' - המלחמה
התמידית לידע את רום ערכו

ולא נפלאות היא מעיננו, שקשה עד מאד להגיע גם להארה קטנה זו של 'לפי מעשיו שעושה' - שהאדם יעבוד את ה' קמעה קמעה עד שנשמתו תתעלה ותהיה כמעלת הקדושים, לפי שהיצר מבלבל את מחשבותינו תמיד לא ינוח ולא ישקוט (לשון הרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע

י. פשיטא ואין צריך לומר שדין זה אמור רק באדם בריא, אבל מי שאינו בקו הבריאות ורופא ציווה עליו לאכול ולשתות קודם התפלה - מחובתו לנהוג כן (ראה שו"ת ארץ צבי ח"ב סי' ב), כי אין לך דבר העומד בפני פיקוח שלימות נפש אחת מישראל.

בתפלה קודם התפלה) לבל נעצור רגע אחד ממרוצת חיינו להשיב זאת אל לבנו, עד שפעמים חושב האדם מחשבות שהוא נידח ואינו שייך למה שאמרנו מרוב תאוות ומחשבות היצר אליו, אליו דבר ייאמר, לשונו של ה'שפת אמת' (פרשת אמור שנת תרס"ג) המאמץ ברכים כושלות במאמרו: 'ולכן, אל יפול לב אדם עליו במה שהיצר הרע רודף אותו תמיד, כי הוא אות על חלק הקדושה שיש בו', היינו, שזה עצמו שהוא מסובב בנסיונות, היא ההוכחה הגדולה ביותר שיש בו נקודת קדושה וביכולתו להגיע רחוק, כי אם לא כן מדוע היצר מפריעו כל כך ומאי אכפת ליה.

ויתחזק אדם בה' אלהיו שהניסיונות וההשגות בהדדי תליא, מאבותינו דור דעה ומדור בְּאֵי הארץ, שדווקא משום שהיה ביכולתם להגיע להשגות נפלאות ולראות באור פני מלך חיים, אשר על כן גם היצר עמד נגדם ברוב עוז ותעצומות¹¹ וביקש להביאם להמרות את פי ה' בג' עבירות החמורות כדי שלא יגיעו לגדולות, לא כן בדורנו אנו, שמה שהיצר אינו מנסה אותנו בעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים כמותם, אין זה מחמת רום מעלתינו, אלא אדרבה מצד שאין לנו הארת ה' גדולה, ולכך גם היצר אינו מתגרה בנו כל כך. ומינייה נלמד, שבנפול על האדם זמן קשה אז הוי הדבר סימן, שרב כוחו ומשום כך היצר מבקש למנוע ממנו לזכות לזה ומשדלהו לעבור עבירה כי הוא מבין שסופו קרב, וככלל שאמר אביי (סוכה נב.) כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו¹². ואשרי איש

יותר, שם דווקא הקליפה אוחזת ואינה מרפה, לפי שהיא יודעת היטיב שמשם יכולים לנצחה, וכשדבר זה מובהר ומבורר לאדם, אז נקל יותר לעמוד במלחמה ולנצח ולזכות לאור כפול ומכופל כדלהלן.

יט. דברי החסיד רבי יוסף יעב"ץ זי"ע בפירושו למסכת אבות (פ"ה מ"ה):
[עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית

יה. וענין זה גם נוהג ב'עולם' וב'שנה', שדווקא המקום המקודש ביותר לבני ישראל נהפך לבית תיפלה לזרים והוא מחולל ונבזה כל כך, וכן יום השבת שהיה צריך להיות עדן הנפשות, בו דווקא יש קושי מיוחד להיות בין כותלי דבי מדרשא, והאדם נמשך מטבעו ל'והשינה' משובחת' ולשאר עידוני הגוף, כי בכל מקום שיש שם השראת השכינה גדולה

- שכל דבר יש לו שורש למעלה - כא

המכוון את מחשבתו בעת ניסיון במה שאמרנו, כי בכך הריהו מעלה ומברר שיש חיות ה' גם ביצר הרע, ומקיים 'בכל לבבך' (דברים ו ה) – בשני יצרך ביצר הטוב וביצר הרע (ברכות פ"ט מ"ה) שישאר גם הוא לאלהינו ומגדל ומקדש שמייה רבה.

יְהִי ה' אלהינו עמנו, שנזכה להגיע לידיעה והשגה זו, שה' שוכן בקרבנו ולפעול על פי זה, ולעלות בסולם העולה של מביאתו לידי רוח הקודש, ומשם לרוח הקודש המביאה לידי תחיית המתים (ע"ז כ.) בביאת גואל צדק, שימלא כבוד ה' את כל הארץ במהרה בימינו אמן.

הכהן בעל קרי. וכבר אמרו ז"ל (סוכה ב.) 'הגדול מחברו יצרו גדול ממנו', כי יצרו של אדם גדול מצומצם, כי לא יניחהו להתפשט, והוא אצלו כחרב היוצאה מגנתקה, דמיון חום השמש היוצא ביום המעונן כי הוא מתצמצם, ואילו היה מתפשט לא היה חומו כל כך, אבל הרשעים מניחים את יצרם להתפשט בכל גופם לרוחה, ואינם תאבים כל כך לחטוא גם אם עונותיהם מרובים, כי אין יראת השי"ת נגד עיניהם כלל, והצדיק מושל ביצרו כגבור, כאמרו (שמואל ב' כג ג) 'צדיק מושל יראת אלהים'. ומכאן תעמוד על מאמרם ז"ל רשעים נדמה להם כחוט השערה, וצדיקים נדמה להם כהר גבוה ותלול'.

המקדש וכו'] לא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים וכו'. יש מי שהקשה, ולמה יארע לו קרי אחר שהיו מזרזין אותו כל שבעת הימים והוא בטהרה כל היום ההוא, וזקני העם כל הלילה לא יחשו מלזרזו, ואמרו בגמרא (יומא יח.) שלא היה ישן כל הלילה. והתשובה, כי יצר הטוב והרע מתקוטטים זה עם זה כשני אויבים, וכשאחד מהם קרוב להיות מנוצח, יתחזק על עמדו בראותו כי כלתה אליו הרעה. והלא בטבעו של עולם היא, כי הנר בהיותה קרוב לכבות מתחזק אורה, והרבה מן האנשים בעת פטירתם יתחזקו וידברו דברים טובים כאילו הם בריאים, וכבר הרגישו זה העולם ולא יחושו לו, ולזה היה קרוב מאד להיות

קהל חסידי קאסוב

עיה"ק ירושלים תובב"א

בס"ד

הננו בזה להודיע לכל הקהל הקודש
שעריכת שלחן הטהור וסעודה שלישית
בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שבת פר' פנחס

יתקיימו בביהמ"ד וויזניץ

ברחוב אדוניה הכהן

שלחן הטהור ליל שבת: בשעה 11:30

מנחה ושל"ס: בזמן הדלה"ג

ניתן לשמוע מודעות אודות השלוח"ט

שיעורים, דרשות, ומאורעות שונות

בעת שהותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בארה"ק

בקו "קול קאסוב"

במס' 072-370-1810

לשמוע עדכנות

אודות השיעורים יש להקיש 1 - 2

ולשאר מודעות יש להקיש 2 - 2